

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravišтво, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Po Kopitarjevej in Vrazovej svečanosti.

[Izv. dop.]

Šum dveh velikih narodnih svečanostij, Kopitarjeve in Vrazove, ravno je potihnil, a prijatelj Slovenstva uže zdaj vprašuje: kakov bode od obeh pospešek.

Kopitar je za Bohoričem glavni utemeljitelj slovenske slovnice; Stanko Vraz je samo delno pospešil slovensko slovstvo, sicer pa je hrvatsko književnost, posebno pesensko obogatil. Prvi naših slavljencev je zidal na podlagi domačej, drugi je pomagal pri nam samo na pol domačemu delu. Zasluge vsakega obeh so za naše slovstvo torej jako različne.

Novih dob v našem slovenskem slovstvu direktno nista stvarila ni Kopitar ni Vraz, to je, v smislu obogačenja naše literature, ker nobeden njiju nij pisal po slovenski. Pa ne samo to; v nekaterih ozirih sta celo tudi tendenciji obeh, skoro bi rekli nasprotni.

Iz Preširnovih pisem vemo, kako je mislil Vraz gledé bodočnosti Slovenstva: naj bi se izlilo v enotno reko ilirstva, t. j. srbo-hrvatstva. V tem oziru je Vrazovo prizadevanje Kopitarjevemu nasprotno; kdor, kakor je to storil Kopitar, pojasnjuje početke slovenskega slovstva v XVI. veku in podkrepiljuje domačo slovnico, nij mogel Vrazovega mnenja biti. Kopitar je tedaj na narodnem poslopi kot izkušen mojster popravljaj, Vraz pa novotaril; Kopitarja so posnemali vsi, ki so za njim kedaj kaj slovničnega o slovenščini pisali, Vrazovih naslednikov in posnemovalcev je tako borno število, da nij niti pravega njih predstavjalca.

Ako bi se torej od Vrazovega ilirstva na

Slovenskem nova doba imela računati, ondaj je ona v jedinem Vrazu osredotočena in z njegovim preminutjem pretrgana, ter bi se morala z nova začinati.

Pogledimo si razpotje, na koje se je bil postavil Vraz! Ako po Kopitarjevem delamo naprej, pridemo naposled do čistega domačega pisemstvenega jezika; ako pesniki naši spisujejo dela, Preširna in dobrih slovenskih njega naslednikov vredna, dobomo svoje narodno, čisto in vredno pesništvo; ako sploh obdelamo svojo literaturo v vseh mogočih strokah do visoke popolnosti, pridobimo si mnogo znanja in napredujemo kot vsestransko izobražen narod z lastno narodno veljavnostjo. Kjer je pa vsestranska izobraženost, tam je tudi vsestransko blagostanje, kakor povestnica uči. In še nekaj si pridobimo s tem: državljansko ravnopravnost kot narod; kajti si ostanemo dosledni v delu, v terjatvah, v napredovanji, tedaj tudi moralni. Vse to pa so pogodbe vsakega posameznika, kakor tudi naroda.

Nasprotno bi pak vse to bilo, ako nastopimo Vrazov pot: začeli bi z nova delo, bili bi nedosledni, terjajoč pravice ravnopravnosti za urade in šole, ker bi se sami teh pravic odrekli ali lišili, vzemši drug pismen jezik za višje izobraževanje, in ves naš doslenji trud bi bil zastoj.

Izbira nij težavna. —

Ostanimo torej na zastopljenem poti. Gledimo, da dobimo novih moči pri sedanjem delovanji. Osnujmo si kako krepko glasilo za slovensko znanost, da hitreje napredujemo na literarnem polji; spoznavajmo se z literaturami drugih narodov, posebno slovenskih, ker to daje našem slovstvu novo iz-

podbujo; gledimo, da si prilastimo znanje enega velikega slovanskega jezika, ki ima velik narod in ob enem veliko slovstvo za soboj — nij težko uganiti, katero slovstvo je to — in da z enako ljubeznijo negujemo ne samo hrvatski, ampak tudi druge slovanske jezike z vsem, kar imajo vrednega. Tako si najbolje ukrepimo bodočnost. To je naravni pot; po protinaravnih brez nevarnosti ali pogube nobeden narod kot tak ne pride naprej.

Iz navdušenja, katero je slovenska srca v nemalo pri ravno minolih svečanostih, po mojem mnenji jedino izhaja ta nauk: delajmo kot Slovenci in kot Slovani naprej, kakor do sedaj, samo da s pomnoženimi močmi!

Pavlovski.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. septembra.

Cesar je v lastnoročnem pismu do vojaškega deželnega poveljnika na Gališkem izrazil svoje zadovoljstvo zaradi dobrega izvežbanja vojakov.

V nedeljo se je peljal cesar v Nikolajev, zadnje postajo za Drohovice. Povsod so ga čakale deputacije in ljudstvo kličeš mu: „mnogaja ljeta!“ Od Nikolajeva do Drohovic je ljudstvo po obeh straneh ceste stalo v jednej dolgej vrsti, za cesarjevim vozom pa se je kar vse trlo. Cesar se je peljal najprej v grof Skarbekov zavod. Grof Skarbek je namreč zapustil vse svoje premoženje, nad tri milijone, za dobrodelen zavod. V nedeljo popoldne vrnil se je cesar zopet v Lvov.

Soboto je bilo Lvovsko mesto razsvitljeno. Naenkrat se čuje, da nekje gori, a bil je to prazen krik. V noči ob 2. uri pa je res pričelo goreti v občeji bolnici. Bolnike so morali

Listek.

Feodor Nikolajevič Glinka.

(1787—1880.)

Dne 23. (11.) februarja je odšel mirno v večnost poslednji ruski pesnik iz dobe Žukovskega in Batjuškova — Feodor Nikolajevič Glinka, stopivši uže v deseto desetletje svojega življenja, ohranivši do konca pobožni in oduševljajoči svoj ogenj. Globoko religiozen, z dušo polno vere in ljubezni, je bil on večji del pesnik Boga in duhovnega sveta. Takih pesnikov nij več v naši dobi. Njegovo književno delovanje se je začelo pred 73. leti, ko se je prikazalo njegovo prvo delo na svitlo: „Pisma ruskoga oficera o pohode 1805—1806 godov“, v katerem je on sam, 19letni junak odlično sodeloval. Kasneje je kot pobočnik grofa Miloradoviča udeležil se borbe Rusije z Napoleonom ter opisal le to borbo v knjigi:

„Pisma ruskoga oficera o vojenih proishestvijah 1812. leta“. Po dokončanej vojski je bil on prestavljen v gardo in l. 1817 in 1818 je on mnogo sodeloval pri izdavanju „Vojenago Žurnala“, katerega program je on sam sestavil. V tem času je on izdal narodno pripoved „Luka da Marja“, katera je doživela drugo izdanje, a leta 1826 „Opiti svjaščenoj poeziji“, katere je občinstvo z radostjo pozdravilo. Ali v tem letu ga je zadela nepričakovana nesreča: obdolžen je bil namreč, da je član prevratnega društva „Severno Obsčestvo“ ter bil za to pregnan iz stolice v Olonecko gubernijo. Črez nekaj časa pa je bila njegova nedolžnost dokazana ter se je smel zopet iz prognanstva vrniti. Kot plod njegovega prebivanja v prognanstvu se je pojavila njegova pesen „Karelija ili zatočenije Marfi Joanovni Romanovoj“, ki se odlikuje prekrasnim opisanim severne prirode. Kmalu potem pa je bil premeščen Feodor Nikolajevič na službo v Tver, kjer se

je on poznal z rodovino Pavla Ivanoviča Gorniščeva-Kutuzova, namreč z udovo in njeno hčerjo, Avdoto Pavlovno, izvrstno pevkinjo in prevoditeljico Schillera. „Serdce serdca vjest podalo“, kakor je govoril sam Feodor Nikolajevič, in vzajemna izmena prstenov je zedinila dve poetični duši. V Tveri se je začela njihova sreča, dokler nij pesnik izgubil svoje goreče ljubljene soproge, ki je umrla tudi v Tveri. Želeč počastiti spomin drage pokojne, zbral je Feodor Nikolajevič l. 1869 vse njene duhovne pesne ter jih izdal pod naslovom „Zaduševnija dumi (misli)“, ali samo v sto eksemplarih, izključljivo za poklon svojim bližnjim znancem in prijateljem.

L. 1835 je stopil Feodor Nikolajevič iz službe ter se naselil v Moskvi, v malej hiši na Sadovej, kjer so se vsak teden, na ponedeljke zbirali pri njem vsi moskovski literati, slikarji in umetniki. Le ti večeri so se oživljali ali s čitanjem novih proizvodov, večidel

prenešti. Ogenj je naredil baje dosti škode. Nedeljo dopoldne pa je nastal zopet ogenj, ki je upepelil neko predmestsko hišo. Včeraj je cesar pohodil rusinsko cerkev sv. Jurija. Pred vrati ga je sprejel metropolit Sembratovič ter mu izrazil lojalnost rusinskega naroda do vladarjeve hiše. Od tod je šel cesar v judovski tempel.

Avstrijski cesarjevič naslednik Rudolf je prišel zadnjo nedeljo v Berlin. Na kolodvoru ga je čakal nemški cesar z nemškim cesarjevičem in družimi princji, potem pa sta se skupaj na vozu peljala v kraljevo palačo. Nemški cesar je našega cesarjeviča naslednika imenoval generalmajorjem. Nemški listi podtikavajo pri tej priliki nemškemu cesarju političko namero. Pravijo, da hoče s tem Rusiji pokazati, kako dobro stojita Avstrija in Nemčija mej soboj. Cela stvar pa nij valjda drugo, nego navadna etiketa in udvornost.

Vnanje države.

Berlinska „National Zeitung“ objavlja oster nemško ošaben članek zoper rusko časopisje, katero z vso pravico opisuje nemški vojaški sistem kot politično ter gospodarsko nevarnost za Evropo. Navedeni nemški list pravi: ruski časopisi naj se brigajo raje za ruske notranje kulturne zadeve, nego da se dobričkajo nenasitljivej osvojevalni politiki ruskih državnikov. (Nemec naj bi svojo vest izprašal!) Rusija da vzdržuje v Bolgariji tako položeno, kakeršno se z mejnarodnim nazivom niti ne dá imenovati. Kar je tam Rusija ustvarila, je stalna vojna pripravljenost. Zato pa tudi narod, ki ima tako preteklost in sedanjost, kakor ruski, ne sme upati, da bi se mu kot oznanjevalcu miru kaj zaupalo. (Nemškemu pač?!). Ruska narodna politika je čisto panslavistična. Misel, katere se Rusi trdno oklepajo, to je združjenje vseh Slovanov pod žezlom ruskega carja, a to bi, ako se izvrši, razrušilo vse postojee zdanje evropske razmere. Oni ruski listi, ki se najbolj oklepajo te ideje ter delajo zanjo propagando, ti tudi najbolj živo prigovarjajo svojim sosedom, da se razorože. — O Nemčiji pa piše isti prevzetni list: „Ali more katera država bolj dokazati svoje miroljubivo mišljenje, nego s tem, da ima v roki najostrejšo vojno orodje, pa se vendar premaguje ter delava samo na to, da mirno posreduje mej protivnimi si interesi veslel? Tacega dejanskega dokaza nehe priznati samo slaba volja in iz tega se vidi, kam da so obrnene ruske deklamacije. Našim vshodnjim sosedom ne zadostuje, da smo mirni, nego mi bi morali biti tudi slabi. Tega jim pa ne storimo. Iz žalostnih skušenj vemo zadosti, kaj nas tako stanje velja.“

Novo **turško** ministerstvo ima baje nekako miroljubiv obraz. Na mesto Abedina paše je vnanji minister turški zdaj Assim paša. Abedin je bil Albanec. Pod njegovim pokroviteljstvom se je razširjala „albanska liga“ ter je bil on sam najbolj pri porti delal na to, da se Črnogorcem ne dá Ulcinj in da se kljubuje vsej Evropi, na katere nesložnost je on raču-

nal. Mogoče, da se bode zdaj črnogorsko vprašanje lažje rešilo, posebno, ker so vse vlade in baje Črnogora sama sklenila, da se Turkom pusti Dinoš in Gruda.

Več časa piše se uže po novinah, da se bo dal rumunski knez prozvati za rumunskega kralja. **Srbi** ne bi molčali na to. Zato pri naša srbskega prvega ministra Ristića organ „Istok“ članek o tej zadevi, ki se tako-le končuje: „V onem trenutku, ko bode rumunski knez proglašen v Bukareštu za rumunskega kralja, proglasil bode srbski narod v Belgradu koeza Milana srbskim kraljem“.

Francoski radikalni časopisi hudo napadajo vlado, ker je poslala tudi ona francoskih ladij v Dubrovnik k demonstraciji zoper Turško. Hočejo zdaj tabor sklicati, da bodo protestovali zoper ta korak vlade, češ, da se Francija nema v tuje razpore mešati.

Iz Simle javlja se, da je v **Heratu** počil vstanek in da so guvernera umorili. Ayub kan hiti tja.

Dopisi.

Iz Ljubljane 12. sept. [Izv. dop.] (Nekaj o ljubljanskih ljudskih šolah.) Marsikdo tudi mej izobraženci si morda misli, čitajoč statistične date o šolskem obiskovanji, ki kažejo, ka v tej ali onej deželi skoraj vsi za šolo godni otroci isto obiskujejo — da je v pretečenem desetletji nove šolske dobe šolstvo jako napredovalo. A samo kdor veruje le številkam, ne da bi poznal natančnejih razmer, zapeljejo ga one večkrat. Statistika res koristi, ako jej je podlaga resnica, ali le premnogokrat o njej velja pregovor: da nij vse zlato, kar se sveti. Da je temu istinito tako, vam podam žalostni dokaz iz našega mesta. Uže hripava „Schulztg.“ v svojej zadnji številki podrobno našteva, koliko otrok, spadajočih pod ljubljanski mestni šolski svet, je pretečeno šolsko leto obiskovalo posamezne tukajšnje šole, in nazadnje preračuni, da izmej 3099 za šolo sposobnih otrok je bilo samo 32 taci, ki nijso uživali nikakega šolskega poduka. V resnici, na prvi pogled je to jako ugodna razmera. Ali jaz bodem g. statistikom „Schulztg.“ z njihovimi številkami dokazal, kako vedoma ali nevedoma sebe in druge sleparijo; kajti baš omenjeni list pripoveduje, da je izmej teh 3099 mestnih otrok — čujte in strmite! — nič manj nego 119 dečkov in 88 deklic, dakle vkup 207!! otrok obiskovalo Št. Petersko šolo. Ker je pa znano, da ima ta šola samo jednega učitelja za otroke bližnjih vasij, katerih je uže samih najmanj 200, je vsakemu lahko razvidno, koliko je vreden poduk pri tako ogromnem številu. Ko bi sam Pestalozzi od mrtvih vstal, bi v takej šoli ničesa ne opravil. Za-

radi tega jaz smelo trdim, da ne samo 32 otrok je bilo brez poduka, nego tudi vseh onih 207, ki so le na videz v omenjeno šolo vpisani. Čuj dakle in strmi Kranjska dežela, da tvoja prva in največja občina je brojila v prošlem šolskem letu 239 otrok brez rednega poduka, tebe ubozega hribovca pa ostro kaznujejo, če ne moreš svojega otroka redno pošiljati v šolo, od katere si po 1 in 1½ ure oddaljen. Sedaj mi je marsikaj jasno, čemur sem se prej le čudil. Uže večkrat sem premišljeval, bravši razpise služeb na mariborskih ljudskih šolah, kako je temu, da ima to mesto več šol kakor Ljubljana, dasiravno je ono za polovico manjše. Najbrže zato, ker tamošnjim šolskim oblastim je v resnici mar, da se njihovih občanov mladina kaj prida nauči, mej tem ko našej nemčurskej gospodi, smatrajočej tukajšnje šolstvo za svoj monopol, uže zadostuje, da so le vsi otroci upisani, ka morejo potem z visokimi številkami paradirati ter za ta slavni čin se po svojih organih bahati, da so jedino oni vneti za šolstvo. Nadalje sedaj vem, zakaj sem večkrat videl cele jate za šolo sposobnih otrok, gredoč po opravkih po Št. Peterskem predmestji in Poljanah, dasiravno je bilo to mej šolskim časom. To so bili brezdvomno izmej onih 207 pri sv. Petru vpisanih učencev, ki hodijo samo po zim po kaki 2 uri na dan učitelju kljubovat, ker se jim v šoli gorkeje zdi, nego doma, v gorkem vremenu se pa po ulicah podé. Še o jednej reči so se mi sedaj oči odprle, in ta je, da sem se ravno letos ne malo čudil, pregledavši letna poročila, od kod to izvira, da ima II. mestna šola toliko učencev, ka morajo imeti ondi 3 razredje oddelke, mej tem ko broji I. mestna šola razmerno malo učencev in samo jeden razred ima 2 oddelka, posebno sem se pa zavzel, da je imel 1 razred samo 56 dečkov! Odkod bo pa tudi I. mestna šola vzela več učencev, če so merodajni faktorji zadovoljni, da pri sv. Petru celih 119 dečkov samo na papirji figurira! Ko sem to pisal, je prešinila moje možgane neka slutnja, katere nečem zamolčati. Kaj vruga, če bi pa nemčurska večina mestnega odbora nalašč zanemarjala vspešni poduk predmestnih otrok, misleča si: naj ostanejo otroci Regalijeve garde brez koristnih nauk, vsaj nam uže sedaj predmeščanje neusmiljeno križajo pri volitvah naše račune, kaj bi še le bilo, če bi bili izučeni. Ako se mi je posrečilo, uganiti grdo nakano naših ljubih prijateljev, obrnem se do vas predmestnih staršev s prijateljskim svetom in rečem: če imate svoje otroke kaj radi, če jih hočete videti kedaj srečne, upišite jih uže sedaj, ko se ravno

poetičnimi, ali pa z mojsterskimi pripovedkami Sadovskega, pa tudi z muziko in petjem. Mej tem pa so se pesni Feodora Nikolajeviča tiskale v sovremenih almanahih in časopisih. Leta 1837 so izšla v Moskvi njegova „Vospominanja o piitičeskoj žižni Puškina“, a leta 1839 „Očerki Borodinskago sraženija“, v katerem je on sam sodeloval.

Okolo leta 1850 se je preselil Feodor Nikolajevič iz Moskve v Petrograd, kjer so se sestanci podvostručili v vsakem pogledu. Beseda, čitanje, muzika zadržavala je goste večkrat daleč črez polunoč.

Leta 1859 je izšlo na svitlo novo poetično delo Feodora Nikolajeviča, „Jov“, a leta 1861 v Berlinu njegova pesen „Tainstvenaja kaplja“, osnovana na narodnej priči. M. J. Pogodin je izdal to delo v drugič v Moskvi leta 1871 ter je tako-le opisuje: „Vzvišenost misli, nežnost čuvstva, globokost zapopadka, živahen opis,

jezik živ, smel, blagoroden, vse to daje pravo „Tainstvenej Kaplji“ na častno mesto v skladšču ruske slovesnosti. Pojav takega proizvoda v našem veku trdega egoizma in koristoljubnih osnov mora prinesiti pravstveno korist nečimernemu občinstvu, razsejati blago seme, pobuditi božanstvene iskre ter obrniti zanimanja samo na potrebno“. Dve leti pred izdajanjem „Tainstvene Kaplje“ je zbral Pogodin, ki je prevzel izdajanje vseh del F. N. Glinke, vse duhovne pesni pesnika ter jih izdal v posebnej knjigi. Ne morejo se brez duševnega ginjenja čitati te prekrasne pesni, nadahnjeno globoko vero ter oživljena visokim čuvstvom. Na vso žalost so one premalo poznate našemu sedanjemu občinstvu. Pa to tudi nij čudno: vrstniki, ki so sočuvstvovali pesniku, so uže zdavnaj odšli v gomilo, a iz novega pokolenja redko kdo vpraša za poezijo te vrste. A mej tem pa imata te obe knjigi v sebi toliko oživ-

ljavnega in tolaživnega za dušo ter toliko pesniških krasot, da bi morali biti na mizi vsake izobražene obitelji.

Poslednja leta svojega življenja je živel Glinka izgubivši svojo soprogo, zopet v Tverj, kjer je obavljal službo oskrbnika tamošnje gimnazije. Starček, čisto osamljen, je sprovajal svoj čas v družbi s knjigami in prijatelji, ki so ga radi obiskovali ter poslušali vselej poučne, žive in ostroumne besede čestitega filozofa-pesnika. Goreč domoljub, iskren kristjan, plemenit človek, kakor je on bil, predstavlja on tako svetlo ličnost, kakeršnih se sploh malo nahaja v življenju. Vsa Tver od starca do otroka ga je spoštovala in ljubila.

Zaključujem životopis pesnikov z njegovo pesnijo, z njegovo vsakdanjo željo, katere se je zdaj izpolnila Ali! eslib ja hot u poroga — Pri tihov Vječnosti sidjel: — Ja vse b' hot' izdali na Boga — V Ego veličii

ravno šole zopet pričenjajo, v mestne šole, ker šolske doklade morate plačevati, bodite vsaj toliko pametni, da bodo imeli vaši otroci od tega kaj dobička; to pa tudi lahko razumete, da se otroci lože kaj prida nauče pod učiteljem, ki ima pod soboj 60—70 otrok, kakor pod takim, ki jih ima nad 400, vendar vam moram pri tej priliki povedati, da niti dosti, ako otroke samo v šolo vpišete, temuč največ je ležeče na tem, da jih tudi vsak dan redno v njo pošiljate. Zagotavljam vas, ako se boste po mojem svetu ravnali, boste z dobrim podukom svojim otrokom priskrbeli najboljše doto. — a.

Iz savinjske doline 12. sept. [Izv. dop.] (Ostra beseda nekaterim občanom.) Slovenski uradovati je sklenil občinski zastop pri sv. Jurji pri Taboru na Štajerskem začeti s 1. oktobrom 1880. Izmed osem županstev v sodnijskem okraju Vranskem uradovale bodo sedaj le štiri v domačem slovenskem jeziku, namreč: Braslovče, Grajska Vas, Reka in št. Jurij p. T., akoravno so tudi ostale občine z župani in občinskimi zastopi vred izključljivo slovenske, in le redko kje se najde človek, ki bi za silo lomil nemščino.

Zdramite se vendar uže enkrat narodne občine, ki vselej volite slovenske poslance v deželni in državni zbor ter naložite svojemu županstvu, da vam uraduje v domačem vašem jeziku! Kaj je treba občanom, kakor Gomilsko, Polzela, sv. Jeronim in Vransko tujega jezika v občinskih pisarnah? Pokažimo sami, da ljubimo svoj materni jezik, potem ga bodo tudi oblastniše bolj spoštovali morale!

Kdor sam ne spoštuje svojega jezika in ga upotrebuje povsod, na navadnem in na častnem mestu, kako vendar hoče da ga bodo tujci spoštovali!

Poglejmo kako Magjar, poglejmo kako celo divji Albanec za svoj jezik navdušeno bori se, — potlej pa nas Slovence sram bodi, da zmirom še le tujo nemščino tam rabimo, kjer je treba nij! Kakšni narodnjaki, kakšni rodoljubi smo? Z jezikom, a ne z dejanjem!

Iz Višnjegore 12. sept. [Izv. dop.] V mestu Višnjegori je bila od nekdanj navada, da razen postavno izvoljenega župana pa „mojstra“, ki ima vojake spraviti v posamezna stanovanja ali „kvartirmojstra“ je bil tudi poseben občinski blagajnik ali kasir. Kar vlada pa sedanji župan nij on samo posiljeni župan, ampak tudi po sili občinski blagajnik.

gljadel. — Ja tam uvidjel bi kak vjeki — Prohodjat strojno (točnem) čeredoj (redu). — I s sladkim šumom ljutsja rjeki — Živoju, sladkoju vodoj. — Ottol' (od tega časa) uvidjel bi kak carstva — Gorjat strastej zemnih v ognje, — Kak bjutsja pravda i kovarstva — V nazemnoj našej storone. — I poprosil bi ja Svjatago — Il dobrih angelov nebes — Za skorb stradanija zemnago, — Za stoljko žarkih, gorkih slez, — Menja ovesti v predjeli raja, — Čtob' rajem mne hot' razdohnut' — I, ot vostorga zamiraja, — Vblizi na Gospoda vzgljanut'. —

(Duhovn. stih. str. 210).

Jeli se more poznati po jeziku, da je ta pesen pisana pred polvekom?

Prosti, poet mastitij (častitljiv), vdohnovenij! Zemnoe vse zemlje ti peredal, A sam unessja v kraj tot voždelenij Gdje ti vseгда dušoju prebival!

Prof. J. St.

Ne da bi ga občina izvolila ali postavila za takega, željno je hlastnil po blagajnikovih računskih bukvicah, ter ima vse občinsko premoženje izključljivo le on sam v rokah. Če je ta hotel biti pred ljudmi vsaj na videz nepristranski, moral bi bil takoj, ko se je pravi občinski blagajnik odpovedal tej časti, skrbeti za to, da bi se bil izvolil novi blagajnik. Se li tako ravnanje tega posiljenega župana ne more pravično grajati? Nij čuda torej, da se ta človek tako trdno oklepa z vsemi šterimi občinskega stola! Pravično ga je imenoval „Slovenski Narod“ uže posiljenega župana, ter da je stol, na katerem on sedi, smolnat. Še več, nekateri pravijo, da si je hlače moral menda pribiti nanj. Ustno in pismeno so ga občinci opominjevali, da ima napraviti po postavi novo volitev; javno v časopisih se je uže bivši deželni predsednik g. Kalina interpeliral zakaj ne gleda na to, da se v tem našem mestu izpolnjuje postava. Pa vse nič ne pomaga. Volitev se še ne razpiše! Zakaj ne? On celo žuga, da on še leto in dan lahko zadrži novo volitev. Od kod taka drznost in od kod podpora, da se more čas od 22 mesecev njegovega županovanja raztegniti v celo večnost, blizu na štiri leta? — Ali smo mi krivi, da spadamo v okraj Litijo? In da imamo nemčurskega župana?

Ker bi interpelacija obrnena, naša v Litijo, bila „bob v steno“, se obračamo torej po tem potu javnosti do g. deželnega predsednika, kateremu vsa dežela tako zaupanje izkazuje, ter ga po tej javnem poti prosimo, da on one zadržane primora, da se volitev za novega župana v Višnjegori takoj napravi, kakor se po postavi ima!

Z Notranjskega 12. sept. [Izv. dop.] (Obletnica čitalnice Cerkniske.) Bil je čas, ko so nekatere vaše, trgi in mesta slovenska z imposantnimi narodnimi ovacijami stopala v javnost, čas prvega navdušenja. A bodi si, da to navdušenje nij imelo realne podloge ali kakó, — skopnélo je v svojej lepoti, kazalo se nij več v dejanji, pač pa se je po vragovem prizadevanji preobrnilo tu in tam v strupene cvéte in sadove, prestrupene za politično mnenje o narodu in njega prizadevanji! — Kraji, ki so bili pred časom v narodnej zavesti prvi, so sedaj zadnji!

Ne vsi! Stanovitna v svojem navdušenji in korenitem rodoljubji stala je in stoji velika vas na Notranjskem, prijazna Cerknica ob svojem čudovitem jezeru. Pred leti nij bilo dokaj čuti o njej, kakor to, da je vsigdar dala glas za svoje dobro, to je: dobro svojega slovenskega naroda! Več ko dolžnost svojo, stvarjala je Sloveniji čest s tem, da nekaj časa sem glasil se s svojimi močmi in s svojimi vzornim življenjem po vsem Slovenskem!

Vse to v srci snujoč, nijsem si mogel kaj, da, vesel prijaznega vabila pa lepega programa, ne bi pohitel praznovati s Cerknici prvi god čitalnice njihove. To je bilo dné 8. t. m. In tedaj je prišlo i družih rodoljubov od vseh rôd notranje Kranje. Ljubljanci pa so vračali: vsaj kedó ne pomni več 2. dné letošnjega februarja, ko so tako umetno in čudovito preslavljali sebe in rod svoj glasi iz Cerknice in okolice njene na odru ljubljanske čitalnice? Tako je bilo prav, da mimo družih došlo je poslati ta dan i deset pevcev — na čelu si g. Valento in dr. Karla Bleiweisa iz bele Ljubljane. Uže mej dnevom zbirali so se narodni prijatelji od drugod, iz Postojne, z Rakeka, Planine, Logatca, z Vrhnike, Borovnice, z Unca itd. In bilo jih je lepo

število veljakov, duhovnikov, dijakov višjih in srednjih šol! — A da je bilo temu takó, velelo je pač premnogim srce, da idimo še jedenkrat pozdravit in poslovit se od našega gospoda Grbiča in njegove čestite gospé, predno da odide na tuje!

Obiskal nas je bil ta dan tudi Davorin Jenko, skladatelj slovanske marseljéze: „Napreja“!

Na jezeru nas je bilo sedem čolnov, polno zabave, petja in smeha! In na suhem pod Javornikom stopili so pevci v kolo in zapeli: „Jadransko morje“ in pa „U boj“. Če je kak dolgouhi nemšk zajec tičal za grmom, se bo moglo zopet brati o kakem „parteitagu“, ker smo imeli tudi državnega poslanca mej sábo. Lepo je bilo na jezeru in polni vesele zadovoljnosti smo na večer stopali proti Cerknici.

Ob 8. uri jame se vršiti „slovesna beseda“ in na zvršetku smo si dejali, da za vsega je bilo nekaj, a da vsega tacega je preobilno za srce, za um, pa tudi za marsikateri drug oder. Vsaj so delovale slavne moči, pevске in govorniške, ki so bile uže drugje v ognji — a poleg tega še pomoči gg. pevcev iz Ljubljane! In temu je polno hvalo vedela dvorana krasna, prenapolnena odličnega in ličnega; temu védi pa hvalo i ti, narod! vsaj vse godilo se je v slavo slovensko!

Slovesni govor je govoril g. Iv. Resman. Zgodovinska fakta človeka najbolj prešinejo ter utrdijo ga v jeklenem prepričanju — in po tem pravilu je g. Resman govoril lepo, gorko in prepričalno v imé slovenskega razvoja.

Kocijančičeva mila kompozicija: „Danes tukaj, jutri tam“, ki jo je izbrano pel lep zbor Notranjskih pevcev, se je morala ponavljati. Ljubeznjiva gospá Albina Valéntina deklamovala je vsem simpatično in živo pozdravljena, ter dodala je „Detetu“ še smešnico „Kaj je čudo.“ O g. F. Grbičevem petji iz opere „Trovatore“ soditi se mi ne zdi skromno. Na klavirji je spremljevala spretno gospica Škrbinčeva iz Ljubljane. G. Al. Lavrenčič iz Postojne igral je na citre „Divertisement“ (Tanhäuser) lepó doneče, a večč prijatelj mi je rekel, da je strokovnjaško.

Potem omenja g. Resman s kratkimi besedami odhoda g. Grbiča ter mu kliče: „srečen pot!“ Ko g. govornik dalje naznani, da mej nami biva tudi gospod Davorin Jenko, slavno znani skladatelj „Napreja“ razlegajo se taki živio-klici, da je moral slavni mož prikazati se na oder, in šteli smo si v veliko čast izpoznati tega možá.

Igrala se je šaloigra „Berite novice“. Igra je bila dana v prave roke! Kancelist Kratki, mož staro visocega čela s „kranjskimi“ mislimi in kruševno pametjo: g. Iv. Resman. Kratkina hči Manica, katerej se srce vname v ljubezen do slovenščine po ljubezni do Dragiča: gospica Obrézina. Doktor Dragič, ta strah slovenski kancelistu in šefu: g. Kraševic. In dobra tetka: gospica Milavčeva. Moral se je človek smijati iz vsega srca. Vse govorjenje in kretanje bilo je primerno in gladko.

Za tem veseljem prišlo je drugo za drugo: ples. Bravo — jako animiran! Mej presledki so se združili pevci in péli večje zборе. Konec „Napreja“ zavihral je gromovit „živio“, veljal pa je g. Davorin Jenku!

Domače stvari.

— (Kakó se bode kranjsko-ustavoverna ali nemškutarska stranka odslej v deželi spoštovala), ako ne

zataji svojih famoznih zagovornikov v dunajskih in družih „liberalnih“ nemških listih, ki iz Ljubljane v nje imenu lažejo, to pové včeraj uže v drugič naša uradna „Laibacher Ztg.“, ki razlagajoč neke neresnične zavijači nasproti svoj zadnji članek tako-le piše: „Wir haben nur erklärt, dass, wenn die Verfassungspartei selbst Wohlgefallen an solchen Anwälten und der Vertheidigungsart derselben findet, wenn diese Anwälte wirklich ihre Organe sind, sie sich dann selbst gerichtet hat — womit wohl nur gesagt wird, dass man dann für diese Partei jene Achtung haben werde, die man für Leute haben kann, welche, wie die in Rede stehenden — berufenen oder unberufenen — Anwälte der krainischen Verfassungspartei in ihren Zeitungsberichten der Wahrheit ins Gesicht zu schlagen pflegen.“ To je menda dovolj jasno. Z nekolikim izpraševanjem vesti nemškutarji zdaj lahko najdejo merilo svoje spoštovanosti.

— (Strela na Rožniku.) Ob viharji, ki smo ga tu imeli v ponedeljek dopoldne po enajstih, udarila je, kakor slišimo, strela v cerkev na Rožniku na strelovod, a je s strelovodnega tira odskočila, šla v zid in razbila streho pod zvonikom in v 3 krajih cerkveni zid preotlila. Dokaz, da strelovodi ne dajo absolutne gotovosti pred strelo.

— (Ljubljanski „črešpljev“ semenj) v ponedeljek v primeri z zadnjimi semnji nij bil ravno majhen. Prignanih je bilo 500 glav goveje živine, ki je bila tudi primerno draga, morda zaradi goveje kuge na Hrvaškem, in se je dosti prodalo, zlasti mesarjem. Tudi konj je bilo precej mnogo in so se lepši dobro prodajali došlim Italijanom in Korošcem. Sploh je bil promet bolj živ kot včasi.

— (Žepni tat) po imenu Alojz Rebek, domá iz Ajdovščine, bil je tu soboto v tistem hipu prijet, ko je nekoje dami iz žepa vlekla denarnico. Ko so ga preiskali našli so pri njem tudi dolgo bodalo.

— (Cecilijansko društvo) je imelo 13. t. m. v Ljubljani v Škofiji občni zbor. Duhovnov se je udeleževalo vseh skupaj blizu 25. Učitelj je bilo več, znamenje, da se za cerkveno petje zanimajo. Zbor je pozdravil g. prošt Jarc ter spodbujeval navzočne k vnemanju za cerkveno petje. Navdušil pa je na to vse pričujoče pisani govor po ne ljubih opravkih zadržanega g. knezoškofa dr. Pogačarja, katero pismo je bral gospod kanonik Peter Urh; to škofovo pismo vzbuja vse pričujoče, da bi se poprijemali cerkvenega petja, ter da bi se odpravilo, kar je popolnem necerkvenega petja, pa pristavlja besede, da naj vodi modra previdnost in naj se ozira na dejanske razmere. Besedam gospoda knezoškofa je donela navdušena slava pričujočih. Po poročilu tajnikovem in blagajnikovem se je zadnjič po nasvetu g. kanonika P. Urha volilo novo predstojništvo, in je bilo voljeno z izjemami staro, namreč: predsednik g. Jarc, tajnik g. Gnjezda, blagajnik g. Bohinc, glasbeni vodja g. Förster (dokaz, da mu znani surovi napadi niso nič škodili,) 5 odbornikov in 3 namestniki.

— (Pretrgan red na železnici.) Vsled deževja je pri Spielfeldu voda železnico tako izpodjela in izpodrovala, da je zadnji nedeljski vlak od Gradca k nam močno zakasnil se bil. Potniki so morali več ur čakati, da se je železnica popravila.

— (O ustreljenem razbojniku Guzeji) dalje poročajo: Guzej je bil majhen, slok in brez brade. Denarja niso nič pri njem našli. Njegova ljubica Helena Kandušar je bila s svojim detetom, katero še doji, k ubitemu pripeljana. Žandarma Grizold in Stres sta lahko ranjena. Guzejevo truplo je z mnogimi krogami prebito.

Razne vesti.

* (Dva milijona) frankov je daroval knez Aleksander Lubomirski, ki je v Parizu udomačen, za javne namene v Galiciji. —

* (Redka poroka.) V Londonu sta bila te dni poročena gluhomem ženin z gluhomemo nevesto. Da se hočeta za celo življenje skleniti, pritrdila sta namesto z besedico „da“ s primernim kimanjem in gibanjem z roko. Molitvi pri poroki sta sledila iz molitvene knjige.

Umrli so v Ljubljani:

10. septembra: Jera N. po domače Čijaževa, ubožica iz Ježice, 60 l., je bila v Vodnikovih ulicah povožena.

11. septembra: Karel Hitzelberger, hišnega posostnika sin, 8 dni, v Trnovskih ulicah, št. 3, za krčem v želustih.

V deželnej bolnici:

9. septembra: Franc Keber, dninar, 27 l.
10. septembra: Janez Jančar, mizar, 28 l.
11. septembra: Jožef Flisek, delavec, 40 l., vsi trije za jetiko.

Dunajska borza 14. septembra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	„	85	„
Zlata rente	88	„	55	„
1860 drž. posojilo	131	„	90	„
Akcije narodne banke	828	„	—	„
Kreditne akcije	288	„	25	„
London	118	„	25	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	40 1/2	„
C. kr. cekini	6	„	65	„
Državne marke	58	„	25	„

Ana Šuklje,

učiteljica na glasoviru,

temeljito podučuje (437—1)

v igranju na glasoviru.

Vpraša naj se v kolodvorskih ulicah št. 11.

Matija Gerber

v Ljubljani na kongresnem trgu (Sternallee)

priporoča staršem in gospodom učiteljem

veliko zalogo šolskih knjig

za normalke in vse potrebno (439—1)

pisalno orodje.

Velika trgovinska hiša

je pri sv. Barbari v Halozah, okraj Ptuj, prostovoljno na prodaj, z lepim vrtom, malo hišico, kegljiščem in hlevi; vse je novo zidano, z opeko krito in ima prostore za pekarijo, krčmo ter štacuno. Posestnica ima tudi sedaj te obrtnije in ker je ta prostor tik cerkve ter okrajne ceste, je trgovina prav zdatna. Cena in pogoji, kateri so za vsakega trgovca ter kupca zelo lehkí, se pozvedó pri posestnici tam in pri g. Jožefu Deditkoviču v pisarni g. dr. A. Gregoriča v Ptuj. (427—3)

Tužl.

13. septembra:

Evropa: Rabitech, Weitz iz Mödlinga. — Miklič iz Gorice.
Pri Slonu: Lobenwein iz Celovca. — pl. Teyrer iz Dunaja. — Cerar iz Kamnika. — Tome iz Notranjskega.
Pri Mallét: Straub iz Dunaja. — Pischek iz Kočevja. — Springholts iz Trsta. — Maschner iz Dunaja. — Irgl, Kalan iz Trbovlja.

J. Giontini,

v Ljubljani na mestnem trgu št. 17,

ima veliko zalogo vseh tukajšnjih

šolskih knjig, klasikov in atlantov

(434—2) vezane ali nevezane.

Velban magazin

v Udmatu h. št. 10 se precej odda. Več o tem se izve v Slonovih ulicah h. št. 4, v štacuni. (440—1)

Razpis ofertov.

Za stavbo nove mestne hiše v Kamniku, v katerej bodo spravljene tudi deške in dekliske šole, se razpisujejo s tem sledeča dela:

1. Zidarska dela, prevdarjena na 6709 gld. 68 kr. izvzemši materiala.
 2. Mizararska dela, prevdarjena na 2184 „ 70 „
 3. Kamnoseška (štancarska) dela, prevdarjena na 1081 „ 08 „
 4. Ključavničarska dela, prevdarjena na 1453 „ 20 „
 5. Kleparska dela, prevdarjena na 423 „ 11 „
 6. Barvarska (malarska) dela, prevdarjena na 393 „ 33 „
 7. Steklarska (glazarska) dela, prevdarjena na 437 „ 50 „
- Skupaj . 12682 gld. 60 kr.

Načrti in natančnejše določbe se morejo v mestnej pisarni v Kamniku ali pri podpisnem pregledati. Oferti z 10 % svoto ponudbene zneska obloženi se imajo do dne 30. septembra t. l. 9. ure vložiti pri podpisnem upravnistvu.

Upravni odbor

meščanske korporacije mesta Kamnik, dne 30. avgusta 1880.

Dr. M. Samec v. r., predsednik.

(424—2)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismo željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Zerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Kršnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“, Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Podpisani uljudno naznanjam prečestitej duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom, da mi je moj oče, dobro znani podobar, Matevž Tomec, zavoljo svoje visoke starosti prepustil svoj obrt. Sprejemljam vsa

podobarska in slikarska cerkvena dela

v novo napravo ali pa v popravo in prenovljenje in sicer kolikor je mogoče po najnižjej ceni. — Pri napravi

novih altarjev

garantiram za popolno čistost in natančnost dotičnega zloga ali štila. — V obilno naročbo se z odličnim spoštovanjem uljudno priporočam

Miroslav Tomec,

v Šent-Vidu nad Ljubljano.

(431—2)